

A Tatabányai Törvényszék mint első fokon eljáró bíróság a Hidas és Szücs Ügyvédi Iroda által képviselt **alperesnek** jogtanácsos által képviselt **Merkantil Bank Zrt.** (1051 Budapest, József Attila u. 8.) **I.r.** és **II.r. alperes** ellen **szerveződés érvénytelenségének megállapítása** iránt indított perében meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A bíróság megállapítja, hogy a felperes és az I. r. alperes valamint a II. r. alperes között 2005. november 9. napján létrejött, 2009. december 1. napján módosított kölcsönszerződés – melynek részét képezi az I. r. alperes MBHD-0502. sz. Általános Szerződési Feltételei – érvénytelen.

A közbenső ítélet ellen a kézbesítésétől számított 15 (tizenöt) napon belül van helye fellebbezésnek. A fellebbezést a Győri Ítéltáblához címzetten, a Tatabányai Törvényszéknél kell az elektronikus kapcsolattartás szabályainak megfelelően, elektronikus úton előterjeszteni. A Győri Ítéltábla előtti eljárásban a jogi képviselő kötelező a Pp. 235. §-ban meghatározott fellebbezést előterjesztő fél számára. Ha a jogi képviselő kötelező, a jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata hatálytalan. A fél pártfogó ügyvéd kirendelése iránti kérelmét az illetékes jogi segítségnyújtó szolgálatnál terjesztheti elő.

Tájékoztatja a bíróság a feleket, hogy a másodfokú bíróság a közbenső ítélet elleni fellebbezést a fellebbezési határidőn belül előterjesztett közös kérelmük alapján tárgyaláson kívül bírálja el. Tárgyaláson kívüli elbírálásnak van helye akkor is, ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére, vagy összegére vonatkozik, vagy csak a teljesítési határidőre vonatkozik, vagy csak az ítélet indokolása ellen irányul, továbbá ha a másodfokú bíróság megítélése szerint – tekintettel a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelemben, illetve a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra – az ügy eldöntése tárgyaláson kívül is lehetséges, és a fellebbező fél fellebbezésében, illetve a felek bármelyike a másodfokú bíróság felhívása ellenére nem kéri tárgyalás tartását.

I n d o k o l á s

[1] A felperes mint adós és az I. r. alperes mint hitelező 2005. november 9. napján „deviza alapú, változó kamatozású” kölcsönszerződés elnevezésű okiratot írtak alá a felperes által megvásárolni kívánt 2002. évjáratú személygépkocsi 1.997.000,-Ft összegű vételárának finanszírozása tárgyában.

A kölcsönnyújtás feltételei címszó alatt a szerződés tartalmazza azt, hogy a futamidő 100 hónap, a kölcsön összege 1.997.000,-Ft, és a kölcsönszerződés változó kamatozású.

A havi törlesztőrészletek összegét 27.472,-Ft-ban tüntette fel a szerződés.

Tatabányai Törvényszék
3.P.20.032/2019/21.

A teljes éves induló hiteldíj mutató 8,350%, az éves induló ügyleti kamat 8,05%.

A szerződés szövegezése szerint az Általános Szerződési Feltételekben (a továbbiakban: ÁSZF) szabályozott törlesztőrészlet-változás az alábbi két tényező szerződésben meghatározott időpontban és mértékben történő változásának függvénye: „svájci frank (L)IBOR és svájci frank árfolyam”.

A megállapodás utolsó mondata szerint a kölcsönszerződés egyedi része kizárólag az MBHD-0502. számú általános szerződési feltételekkel, illetve annak esetleges módosításával együtt érvényes, amelynek vételi jogos, és az adásvételi szerződéssel együtt történő átvételét és megértését az adós a szerződés aláírásával is igazolja.

[2] Az MBHD-0502. számú Általános Szerződési Feltételek elnevezésű okirat szerint az általános szerződési feltételek elválaszthatatlan részét képezik a kölcsönszerződés egyedi részének azzal, hogy ha valamilyen kérdést az általános és az egyedi rész eltérően szabályoz, úgy az egyedi rész rendelkezése az irányadó.

Az ÁSZF 5. pontja szerint a kölcsönszerződés egyedi részében meghatározott gépjármű vételárának kiegyenlítéséhez a bank az adósnak a kölcsönszerződés egyedi részében meghatározott összegű kölcsönt nyújtja az adásvételi szerződés szerinti eladónak történő átutalással az eladó által szabályosan kiállított számla alapján.

Az ÁSZF 5. pontja továbbá megállapítja, hogy a kamatszámítás és a futamidő a kölcsön folyósításának időpontjában kezdődik. Az 5. pont rendelkezik arról is, hogy a kölcsön folyósítása napjának előfinanszírozás esetén a gépjárműnek a szerződés egyedi részében meghatározott várható átadás-átvétele időpontja előtti 10. napot tekintik.

Az ÁSZF 6. pontja szerint az alperes hitelező a kölcsön összege után a szerződés egyedi részében meghatározott mértékű kamatot és költséget számít fel.

Az ÁSZF 7. pontja úgy rendelkezik, hogy a felek megállapodnak abban, hogy a szerződés törlesztőrészletei változnak. Az ÁSZF szövegezése szerint a törlesztőrészletek változása – amennyiben a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben másként nem állapodtak meg – az alábbi két tényező, jelen szerződésben meghatározott időpontokban (mérési időpontok) és mértékben történő változásának függvényébe:

- EURIBOR (három hónapos EURO-hitel-kamat Brüsszelben) amennyiben a mérési pontban az EURIBOR változásának mértéke az 1 százalékpontot meghaladja, a szerződés megkötését megelőző napon érvényes EURIBOR-hoz képest,

- EURO árfolyam, amennyiben a kölcsönszerződés napját megelőző munkanapon érvényes EURO OTP Bank Rt. forint vételi árfolyama eltér a mérési időpont napját megelőző munkanapon érvényes EURO OTP Bank Rt. forint eladási árfolyamától.

A hivatkozott ÁSZF-béli pont folytatólagos rendelkezése szerint amennyiben a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben a vonatkozó üres rész kitöltésével akként állapodnak meg, hogy a törlesztőrészlet-változás nem a jelen pontban meghatározott, hanem attól eltérő két tényező függvénye, úgy az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott tényezők változása az irányadó, a változó törlesztőrészletek vonatkozásában, az előtörlesztés vagy részbeni előtörlesztés tekintetében is.

Az ÁSZF szerint a törlesztőrészlet változás mérése havonta történik, annak mértékét a bank az alábbi képlet szerint számítja:

törlesztőrészlet változás összege = mérési időpontban esedékes havi törlesztőrészletre eső kamatkülönbözet (I.) + a mérési időpontban fennálló, még nem esedékes teljes hátralevő tőketartozásra eső kamatkülönbözet (II.), azaz

$$\text{Törlesztőrészlet-változás összege} = (I.) + (II.)$$

Tatabányai Törvényszék
3.P.20.032/2019/21.

$$(I.) = [\text{EURO (2)}/\text{EURO(1)-1}] \times R + [\text{EURIBOR (2)}/\text{EURIBOR(1)-1}] \times K \times 0,3$$

$$(II.) = [\text{EURO(2)}/\text{EURO(1)-1}] \times T$$

EURO (1): az EURO OTP Bank Rt. forintvételi árfolyama a kölcsönszerződés megkötésének napját megelőző munkanapon

EURO (2): az EURO OTP Bank Rt. forinteladási árfolyama a mérési időpont napját megelőző munkanapon

EURIBOR (1): a 3 hónapos EURO-hitel kamatláb Brüsszelben a kölcsönszerződés megkötésének napján megelőző munkanapon

EURIBOR (2): a 3 hónapos EURO-hitel kamatlába Brüsszelben a mérési időpontot megelőző esedékesség előtti munkanapon

R: a mérési időpontban esedékes havi törlesztőrészlet összege

K: a mérési időpont napján esedékes havi törlesztőrészlet fizetési ütemezésben foglalt induló kamattartalmának összege

T: a mérési időpontban fennálló teljes, még esedékessé nem vált hátralévő tőketartozás összege

Az ÁSZF 8. pontja szerint a szerződő felek megállapodnak abban, hogy az adós a kölcsön kamattal növelt összegét a kölcsönszerződés egyedi részében meghatározott részletekben fizeti vissza. Az első törlesztőrészlet esedékessége a gépjármű várható átadás-átvételétől számított 20. nap. Amennyiben a gépjármű tényleges átadás-átvételének időpontja a kölcsönszerződés egyedi részében meghatározott várható átadás-átvételi időponttól eltér, úgy a hitelező az első törlesztőrészlet esedékességét a tényleges átadás-átvételt követő 20. napra módosíthatja, amelyről az adóst a módosított fizetési ütemezés megküldésével értesíti. A további részletek havonta esedékesek.

- [3] A kölcsönszerződés aláírásának napján a felperes külön – „megállapodás” elnevezésű – okiratban úgy nyilatkozott, hogy megismerte az I. r. alperes gépjármű vásárlás finanszírozására vonatkozó, a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltételét.
- [4] A kölcsönszerződés biztosítékként az I. r. alperes, mint jogosult és a II. r. alperes, mint készfizető kezes között kezesi szerződés jött létre.
- [5] 2009. december 1. napján a felperes mint zálogkötelezett és az alperes mint zálogjogosult között jelzálogszerződés jött létre.
A szerződés 1.1. pontja szerint a felek a köztük MBHC-05, _____ azonosító számon létrejött kölcsönszerződésből eredő, a zálogkötelezettet terhelő fizetési kötelezettséget kívánják biztosítani azzal, hogy ingó jelzálogjogot alapítanak első zálogjogi ranghelyen 1.392.109,-Ft és annak járulékai erejéig, a kölcsönszerződésben meghatározott gépjárműre mint zálogtárgyra.

Tatabányai Törvényszék
3.P.20.032/2019/21.

- [6] 2009. december 1. napján a felek szerződésmódosítás elnevezésű okiratot írtak alá. A felek megállapodtak abban, hogy amennyiben az adós és a kezes a szerződésmódosítást, továbbá az adós a szerződésmódosítást és a jelzálogszerződést 2009. december 11-ig aláírja, és az alperes hitelező annak elfogadását visszaigazolja, valamint az adós a szerződésmódosítást követően fennálló fizetési kötelezettségéből az esedékes törlesztőrészletet átutalja, úgy a szerződés alapján fennálló tőketartozás módosul fix törlesztőrészletű, deviza alapú, változó futamidejű konstrukciójú szerződéssé való átalakulás mellett.
- [7] 2015. április 14. napján kelt okirattal a felperes részére az alperes megküldte a 2014. évi XL. törvényben előírt elszámolási kötelezettség teljesítéséről, és annak eredményéről szóló adatokat Az elszámolást a felperes nem vitatta.
- [8] A felperes a Tatabányai Törvényszékhez 2017. december 15. napján előterjesztett keresetlevelében megfogalmazott keresetével kérte elsődlegesen annak megállapítását, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés a Hpt. 213. § b.), c.) és d) pontjai alapján érvénytelen. Másodlagosan kérte annak megállapítását, hogy a szerződés nem jött létre. Kérte az alperes perköltségben való marasztalását.
Kifogásolta, hogy a THM számítása valótlan adatokon alapul, így az jogszabályba ütközik. Álláspontja szerint a szerződés nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően határozza meg a törlesztőrészlet-összegek változásának feltételeit.
Semmis a szerződés érvelése szerint azért is, mert nem tartalmazza a kölcsön összes költségét. Kifejtette továbbá, hogy a szerződésben a felek nem határozták meg egyértelműen az egyoldalú szerződésmódosítás feltételeit.
Hivatkozott arra is, hogy sem a szerződés egyedi része, sem az ÁSZF nem szól az árfolyamkockázatról, annak a törlesztőrészletekre valamint a forintban kifejezett tőkeösszege gyakorolt hatásáról sem.
- [9] A felperes a keresetét a 2018. május 11. napján a bírósághoz érkezett beadványában módosította.
Elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a felek között nem jött létre kölcsönszerződés. Másodlagosan kérte a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását. Kérte azt, hogy a bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményeként alkalmazza az ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítást akként, hogy kötelezze az I. r. alperest a felperes javára 1.778.896,-Ft megfizetésére, és ezen összeg 2017. szeptember 5. napjától esedékes késedelmi kamataiban is marasztalja őt.
- [10] Az I. r. alperes a 2018. július 18. napján érkezett, és 14. szám alatt iktatott beadványában hatásköri és illetékességi kifogást terjesztett elő.
Hivatkozott arra, hogy a per járásbírósi hatáskörbe tartozik.
Rámutatott továbbá arra, hogy a felek az egyedi kölcsönszerződésben és az annak részévé vált ÁSZF-ben kikötötték a Pesti Központi Kerületi Bíróság, illetve a Fővárosi Bíróság kizárólagos illetékességét. Az illetékesség körében hivatkozott a Pp. 36. § (2) bekezdésére is, amely alapján a jelen eljárás keretében ugyancsak a Pesti Központi Kerületi Bíróság illetékessége állapítható meg.
- [11] 2018. augusztus 27. napján az alperes érdemi ellenkérelmet terjesztett elő a felperes keresetével szemben.

Tatabányai Törvényszék
3.P.20.032/2019/21.

- [12] 2018. szeptember 13. napján érkezett, és 18. szám alatt iktatott beadványában a felperes a kereseti kérelmét megváltoztatta.
Az érvénytelenség általa korábban megjelölt indokait fenntartva hivatkozott arra is, hogy a kölcsönszerződésben megjelölt 8,350%-os THM nem valós, mert abba nem foglalták bele a havi zárlati díjat és a havi árfolyamtartalékot. Ezért a THM szerződésben szereplő összege valótlan, megtévesztő. Megítélése szerint azért sem lehet valós a THM mértéke, mert a számításához ismerni kellene a kamat valós mértékét.
A felperes álláspontja szerint a kölcsönszerződés ezen túlmenően nem tünteti fel az ügyleti kamat valós mértékét. Az ügylet változó kamatozása, azonban a változás mértékéről, annak az adós tartozására gyakorolt hatásáról nem kapott a felperes tájékoztatást.
Rámutatott arra, hogy érdemi, és tényleges kockázatfeltárás nem történt, mivel a kölcsönszerződés és az ÁSZF rendelkezései még a nyelvtani érthetőség és absztrakció szintjén sem írják le az árfolyamkockázat hatását, így egyáltalán nem derült ki, hogy számszerűen és tételesen hogyan hat ki az árfolyamváltozás a tartozásra. Kifogásolta, hogy az I. r. alperes semmilyen tájékoztatást nem nyújtott, így nem adott arról sem felvilágosítást, hogy a kockázat véges vagy végtelen-e. Kérte annak megállapítását, hogy az ÁSZF 7., 7/A. pontjai tisztességtelenség miatt érvénytelenek.
- [13] A Tatabányai Törvényszék a 2018. október 3. napján meghozott, 13.P.20.294/2017/19. számú végzésével a felperes 2018. szeptember 10. napján kelt keresetkiegészítését elutasította.
- [14] A Tatabányai Törvényszék a 2018. október 25. napján kihirdetett 20. számú végzésével megállapította hatáskörének és illetékességének hiányát, és a keresetlevelet a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz átteni rendelte.
- [15] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2019. január 11. napján meghozott 6. számú végzésével megállapította hatáskörének és illetékességének hiányát, és az ügy iratait az eljáró bíróság kijelölése érdekében a Kúriához felterjesztette.
- [16] A Kúria a 2019. február 19. napján meghozott Pkk.II.24.542/2019/2. számú végzésével az eljárás lefolytatására a Tatabányai Törvényszéket jelölte ki.
- [17] A felperes a per során tagadta, hogy az ÁSZF 7. pontját a felek egyedileg megtárgyalták volna. Ezzel szemben az I. r. alperes azt, mint általános szerződési feltételt alkalmazta. Tagadta, hogy tájékoztatást kapott volna az I. r. alperestől, és állította, hogy nem került olyan helyzetbe, hogy a konstrukció egyik lényegi elemét, az árfolyamkockázat tényleges hatását felmérhesse. Hivatkozott arra, hogy a szerződésben nem található tájékoztatás az árfolyamkockázatról, és szóbeli tájékoztatást sem kapott. Tagadta, hogy az „Indítson velünk” elnevezésű tájékoztatót ő maga kézhez kapta volna.
- [18] A 2019. június 11. napján érkezett, és 7. szám alatt iktatott beadványában a felperes úgy nyilatkozott, hogy a szerződés létre nem jöttiségére, illetve a Hpt. 213. § (1) bekezdésének d) pontjába ütközés miatt semmisségére vonatkozó kereseti kérelmét nem tartja fenn.
- [19] A 2019. október 10. napján tartott tárgyaláson a felperes perbe vonta a II. r. alperest, s őt a kereseti kérelme tűrésére kérte kötelezni.
- [20] Az I. r. alperes a per során az érdemi ellenkérelemben kifejtett érvelésében előadta, hogy a szerződés egyedi részében, az ÁSZF 7. pontjában, valamint az „Indítson velünk” elnevezésű

Tatabányai Törvényszék
3.P.20.032/2019/21.

tájékoztatóban, mely utóbbi okirat megismerését és elfogadását a felperes az aláírásával elismerte, a kellő tájékoztatást megadta a felperes számára az árfolyamkockázat körében.

Az írásos tájékoztató anyag mind az alperes ügyfélszolgálatán, mind a gépjárműkereskedésekben megtalálható volt, illetőleg az ügyfelek részére átadásra került.

A felek között létrejött, „megállapodás” elnevezésű okirat 1. pontja rögzíti azt a felperesi nyilatkozatot, hogy a felperes megismerte az alperesnek a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályban lévő valamennyi feltételét.

Az I. r. alperes hivatkozott arra, hogy a szerződések megkötésében közreműködő gépjárműkereskedésekben könnyen hozzáférhető módon közzétételre kerültek az ÁSZF-ek, az üzletszabályzat és az írásos tájékoztató anyagok. Így volt ez a szerződéskötés helyszínéül szolgáló Kft. kereskedésében is. Az I. r. alperes kifejtette, hogy a szerződéskötés során eljáró meghatalmazott szóbeli tájékoztatása külön felhívta a felperes figyelmét az ügylettel együtt járó kockázatra.

Hivatkozott az I. r. alperes arra is, hogy a svájci frank alapú szerződéses konstrukció választása egyedileg megtárgyalt szerződési feltételnek minősül, ezért annak tisztességtelensége nem vizsgálható. A szerződéskötéskor jelenlevő alperesi képviselő minden esetben legalább két lehetséges szerződéses ajánlatot mutatott be az ügyfelek részére.

Az I. r. alperes rámutatott arra is, hogy a tisztességtelen szerződési feltétel további két eleme, az egyoldalúság és az indokolatlanság hiányzik. Az általa a felperesi igény alapján megszerzett devizaforrást a felperesi forintigény miatt váltotta át forintra, és ebből folyósította forintban a kölcsönt a felperesnek, ő maga pedig mind a mai napig svájci frankban törleszti az akkor felvett devizaforrást, amelyre tekintettel ugyanúgy terheli az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettség, mint a felperest.

Összecszerúságában is vitatta a felperes keresetét.

- [21] A II. r. alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- [22] A Tatabányai Törvényszék a 2019. május 30. napján kihirdetett 5-I. számú végzésével felhívta a felperest, hogy a végzésben megszabott határidőn belül nyilatkozzon arról, hogy a fogyasztói szerződésben a felperessel szerződő fél székhely szerinti bíróság illetékességének általános szerződési feltételre alapuló kikötése tisztességtelenségére kíván-e hivatkozni, vagy sem. Figyelmeztette a bíróság a felperest arra, hogy amennyiben a végzésben foglalt felhívásnak a megadott határidőn belül nem tesz eleget, a bíróság úgy tekinti, hogy a kikötés tisztességtelenségére nem kíván hivatkozni. A felperes a per során az ÁSZF illetékességi kikötésre vonatkozó pontjának tisztességtelenségére hivatkozott, kérte a Tatabányai Törvényszéket az ügy érdemi tárgyalására.
- [23] A Tatabányai Törvényszék a 2019. június 27. napján meghozott 10-I. számú végzésével a bíróság 2018. október 3. napján meghozott 13.P.20.294/2017/19. számú végzését megváltoztatta, és a keresetkiegészítés elutasítására vonatkozó rendelkezést mellőzte.
- [24] A felperes által a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt előterjesztett kereseti kérelem **megalapozott** az alábbiak szerint.

Hatáskör

- [25] Az I. r. alperes hatáskori kifogása nyomán mutat rá a bíróság arra, hogy az érdemi ellenkérelem előterjesztése (Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /Pp./ 28. §-a)

Tatabányai Törvényszék
3.P.20.032/2019/21.

és a felperes 2018. szeptember 13. napján érkezett keresetmódosítása (Pp. 23. § (1) bekezdésének k.) pontja) a bíróság hatáskörét megalapozza.

Illetékesség

- [26] Az ÁSZF létrejöttének idején a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 41. § (6) bekezdése még nem volt hatályban, tehát a felek a Fővárosi Törvényszék kizárólagos illetékességét kiköthették.
- [27] A Tatabányai Törvényszék a 2/2011. (XII. 12.) PK vélemény 5. a. pontja alapján eljárva a szerződéses alávetéses kikötés tisztességtelenségét hivatalból észlelte (3.P.20.032/2019/5-I. sz. végzés), és erről a felperest tájékoztatta. A felperes a kikötés tisztességtelenségére hivatkozott (3.P.20.032/2019/7. sz. beadvány).

Peres felek

- [28] A bíróság felhívására a 2019. október 10. napján tartott tárgyaláson az alperes csatolta a 2005. december 7. napján létrejött készfizető kezességi megállapodás elnevezésű okiratot, melynek nyomán vonta perbe a felperes a II. r. alperest. E keresetváltoztatás az alperesi érdemi ellenkérelem előterjesztését követő 30 napon túl történt. A II. r. alperes perben állásának adott esetben a Pp. 51. § a.) pont alapján helye van, ezért a keresetváltoztatás nem lehet elkésett (Pp. 130. § (1) bekezdésének g.) pontja, Pp. 157. § a.) pontja alapján a felhívást a bíróság is – a tárgyalás berekesztéséig – megtehetette volna, s ha e felhívás nyomán a felperes további alperest perbe állít, az nem minősülhet elkésett keresetváltoztatásnak; s az eljárásjogi helyzet azonos, ha felhívás nélkül teszi ezt, a kötelező perben állás esetén).

Keresetváltoztatás

- [29] A felperes már a keresetlevélben, annak a tények előadására vonatkozó részében előadta, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozóan tájékoztatást nem kapott, ugyanakkor a petitum szintjén az érvénytelenség megállapítását nem a tisztességtelen szerződési feltétel léte miatt kérte. A 2018. május 11. napján – azt megelőzően tehát, hogy a bíróság a keresetlevelet az alperessel joghatályosan közölte volna – előterjesztett keresetmódosításban ugyancsak állította, a kölcsönszerződés „CHF alapúsága” tisztességtelen. A petitum szintjén a 2018. szeptember 13. napján előterjesztett keresetmódosításában kérte a tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelensége megállapítását.
- A bíróság osztotta az I. r. alperes érvelését abban a körben, hogy 2018. szeptember 13. napjáig a felperes határozott kereseti kérelmeinek elbírálása abban a formában (a petitumban konkrétan megjelölt érvénytelenségi okokra figyelemmel) és így előterjesztett módon nem tartozott törvényszéki hatáskörbe. Ez viszont azt jelenti, hogy a felperes a tárgyalás berekesztéséig megváltoztathatta a keresetét. Rámutat a bíróság arra is, hogy amennyiben a felperesi keresetet már a kezdetektől úgy kellett volna figyelembe venni, mint amelyet a felperes az érvénytelenség megállapítására és jogkövetkezményei levonására a tisztességtelen szerződési feltételek miatt is előterjesztett, úgy keresetváltoztatás nem volt, illetőleg a 2018. szeptember 13. napján előterjesztett keresetváltoztatás azért sem minősülhet elkésettnek, mert az az I. r. alperesi érdemi ellenkérelem benyújtását és a felperes részére való kézbesítését követő 30 napon belül érkezett (a korábbi alperesi beadvány érdemi ellenkérelmi nyilatkozatot nem tartalmazott). Mindezek alapján változtatta meg a bíróság a

Tatabányai Törvényszék
3.P.20.032/2019/21.

13.P.20.294/2017/19. számon hozott – pervezető – végzését a 3.P.20.032/2019/10. számú határozattal.

A felperesnek a szerződés létre nem jöttére és az érvénytelensége megállapítására irányuló kereseti kérelmei egymással látszólagos tárgyi keresethalmazatban álltak. Ezért a felperes azon nyilatkozata nyomán, hogy a szerződés létre nem jöttének megállapítása iránti kereseti kérelmének elbírálását nem kéri, „attól eláll” (3.P.20.032/2019/7. sz. beadvány), részbeni permegszüntetésnek nem volt helye, ahogy látszólagos tárgyi keresethalmazat esetén részítélet hozatala sem lehetséges a jelen perre irányadó eljárásjogi rendelkezések szerint.

Árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás

- [30] A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 203. § (6) bekezdése szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.
- [31] A Hpt. 203. § (7) bekezdés a.) pontja úgy rendelkezik, hogy a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.
- [32] A hivatkozott jogszabályi rendelkezés – jellege és célja folytán – a deviza alapúnak nevezett szerződés-típusokra is alkalmazandó.
- [33] E törvényi követelménybe ütköző, vagyis kockázat-feltárást nem tartalmazó szerződést a Hpt. nem minősíti semmisnek.
- [34] Azok a főszolgáltatás (ellenszolgáltatás) körébe tartozó – általános szerződési feltételnek vagy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételnek minősülő – szerződéses kikötések (szerződésbeli megállapodások), melyek azt eredményezik, hogy a szerződésnek kockázata van amiatt, mert a forintban visszafizetendő kölcsön összege az eltérő pénznemben nyilvántartott összeggel egyenlő (jelen perben a felek által hivatkozott „devizakonstrukció”), s az árfolyamváltozásból eredő hátrány kockázatát kizárólag az adós viseli, tisztességtelen szerződési feltételnek minősülhetnek akkor, ha ezek a szerződési feltételek a szerződéskötéskor nem voltak világosak és nem voltak érthetőek az adós számára.
- [35] Azt, hogy az adott esetben, az adott szerződés kapcsán valóban tisztességtelen volt-e a feltétel, az határozza meg, hogy a felek megállapodtak-e, szerződésük részévé tettek-e olyan korrekciós lehetőségeket, melyek az adós számára nyújtottak volna módot a kockázat mérséklésére, elkerülésére, a kockázat arányos viselésére.
- [36] A bíróság jelen ügyben e három feltétel, azaz
- általános szerződési feltételnek minősülnek-e azok a szerződési feltételek, melyekre az árfolyamkockázat hatással bír,
  - világos(ak) és érthető(ek) volt(ak)-e ezen szerződéses feltétel(ek),
  - a feltétel(ek) tisztességtelen(ek)-e –
- meglétét vagy annak hiányát vizsgálta.

Általános szerződési feltétel illetőleg egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel

Tatabányai Törvényszék
3.P.20.032/2019/21.

- [37] A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 205/A. § (1) bekezdése szerint általános szerződési feltételnek minősül az a szerződési feltétel, amelyet az egyik fél több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatároz, és amelyet a felek egyedileg nem tárgyaltak meg.
- [38] Az I. r. alperes állította, ugyanakkor a bíróság – bizonyítási teherről szóló és a sikertelenség jogkövetkezményére figyelmeztető – 3.P.20.032/2019/10-II. sz. végzés IV. pontjában foglaltak ellenére nem bizonyította, hogy azokat a szerződési feltételeket, melyeket a kirovó és a lerovó pénznem elértő volta miatti árfolyamkockázat érint, a felek egyedileg megtárgyalták volna. E körben az I. r. alperes a jogviszony alapját meghatározó okiratok benyújtásán túl bizonyítékot nem tárt a bíróság elé, bizonyítási indítvánnyal (szerződéskötéskor eljáró ügyintéző, képviselő tanúkenti kihallgatása, egyéb) nem élt.
- [39] E körben mutat rá a bíróság arra, hogy a felek írásba foglalt szerződése nem tartalmazza, hogy a felek egyáltalán megállapodtak volna írásban azon – hasonló tárgyú szerződéseknél, adott szerződéstípus esetén szokásos, alapvető – szerződési feltételben, mely szerint az I. r. alperes által forintban folyósított kölcsön összegét az alperes svájci frankban tartja nyilván (ez az alperes szerződéses jogosultsága és kötelezettsége), és a forintban folyósított összeget az I. r. alperes a szerződésben megjelölt időpontban, a felek megállapodásában szereplő átváltási árfolyam alapján kell átszámítsa annak érdekében, hogy azt svájci frank összegben tarthassa nyilván. Ugyancsak nincs nyoma az írásbeli szerződésben annak, hogy a felek ténylegesen (írásban) megállapodtak abban, hogy a felperes a svájci frankban nyilvántartott összegnek megfelelő forintösszeg megfizetésével teljesíti a kölcsön visszafizetésére vonatkozó kötelezettségét (adósi főkötelezettség). Pusztán annak az okiratra való rávezetése, hogy a szerződés „CHF alapú” nem elégíti ki, nem helyettesíti a felek konkrét megállapodását, azt pedig ennek nyomán ugyancsak nem igazolhatja, hogy a felek minderről egyedileg tárgyaltak.
- [40] A hivatkozottak felvethetnék a szerződés létre nem jöttének kérdését is. A felperes azonban azt a perben – 3.P.20.032/2019/7. sz. beadványa után fenntartott keresetével – nem vitatta, hogy a felek között létrejött a szerződés, annak érvénytelenségét állította. E tényre volt figyelemmel a bíróság akkor, amikor a szerződés vizsgálatának határait megszabta.

Világos és érthető

- [41] A Ptk. 209. § (4) bekezdésének a szerződés megkötésekor hatályos rendelkezése szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.
- [42] A Ptk. 2009. évi XXXI. törvénnyel történt módosítása után e jogszabályi rendelkezés akként változott, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, *ha azok egyébként világosak és érthetőek*. E – módosított – jogszabályi rendelkezés indoka az, hogy még ha a szerződés a főkötelezettségeket illetően súlyosan egyenlőtlen is, vagy meghatározott feltételek bekövetkezése esetén azzá válhat, ha ez a teher kétségkívül felismerhető volt a vállalója számára, az általános szerződési feltétel nem lehet tisztességtelen. Nem világos, egyértelműen

Tatabányai Törvényszék

3.P.20.032/2019/21.

nem felismerhető, a kockázatot nem kifejtő főkötelezettséget tartalmazó, a szerződés részévé váltó általános szerződési feltétel tisztességtelenségét azonban vizsgálni kell.

- [43] Az, hogy az adott szerződés árfolyamkockázatot telepítő rendelkezései világosak, illetve érthetőek-e, a tisztességtelen szerződési feltétel fennállta vagy annak hiánya szempontjából annak ellenére vizsgálható, hogy a jelen perbeli kölcsönszerződést a Ptk.-nak a 2009. évi XXXI. törvénnyel történt módosítása előtt kötötték meg a felek. A bíróság idézi a Kúria 2/2014. Polgári Jogegységi Határozatában is kifejtettek, mely szerint „a 2009. május 22-től hatályos hivatkozott módosítással a szerződéskötések idején az 1994. évi I. törvénnyel kihirdetett Társulási Megállapodás, illetve az Európai Unióhoz való csatlakozás folytán már Magyarországon is irányadó a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (továbbiakban: Irányelv) rendelkezései kerültek átültetésre. A módosított szabályozás az Irányelv rendelkezéseire tekintettel a szabályozta a Ptk. 209. § (4) és (5) bekezdését. Az Európai Unió Bírósága által a C-26/13. számú ítéletben kifejtettekől is következően a nemzeti bíróság a nemzeti jogrend valamennyi szabályát köteles figyelembe venni, és amennyire csak lehetséges, az adott területen alkalmazandó irányelv szövegének és céljának megfelelően értelmezni oly módon, hogy az Irányelv által követett céllal összhangban álló eredményre jusson, kivéve, ha az *contra legem* jogértelmezéshez vezetne (64. és 65. pontjai). Tekintve, hogy a magyar jog egyetlen 2009. május 22-e előtti szabályából sem vezethető le, hogy a nem megfelelően átültetett Irányelv érthetőségre, világosságra vonatkozó szabályai nem alkalmazhatóak, ezért az Irányelv alapján kell a vonatkozó szabályokat értelmezni”.
- [44] Mindezek alapján vizsgálta a bíróság azt, hogy az árfolyamkockázatra, a kockázat telepítésére vonatkozó általános szerződési feltételek világosak és érthetőek voltak-e. A bizonyítás irányát és a bizonyítási terhet a 3.P.20.032/2019/5-II. sz. végzés második bekezdése jelölte ki ebben a körben.
- [45] A 6/2013. és 2/2014. sz. Polgári Jogegységi Határozatokban kifejtettek helyes értelme az, hogy a szerződési feltétel akkor világos és átlátható, ha abból az átlagos fogyasztó számára kétség kívül felismerhető és megérthető, hogy olyan kölcsönszerződést köt, melynek egyes szerződési feltételei praktikusán azt jelentik, hogy az adós (a szerződés jelen perben vizsgált érvénytelenségi ok fennállása szempontjából közömbös okból) kockázatot; a kockázatot, vagyis azt, hogy havi törlesztőrészlet-fizetési és teljes kölcsönösszeg-visszafizetési kötelezettsége előre nem látható mértékben emelkedhet, mert a kölcsön futamideje alatt az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változása bekövetkezhet és annak nincs felső határa, felismerhette, megérthette; s mindezek ismeretében vállalja ezt a kockázatot.
- [46] Az Európai Unió Bíróságának C-51/17. sz. döntése szerint az a követelmény, mely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem korlátozható azok kizárólag *alaki és nyelvtani szempontból való érthetőségére*. Az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a banknak *fel kell hívnia a figyelmet* az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra.
- [47] Az tényként állapítható meg, hogy a bíróság által jelen perben vizsgált szerződésben nem történt az I. r. alperes részéről a fentiekben kifejtetteknek megfelelő, olyan tájékoztatás- illetve az árfolyamkockázatot telepítő szerződéses feltételekből nem derül ki világosan és egyértelműen, hogy
- a felperesre kedvezőtlen árfolyam-változásnak *nincs felső határa*;

Tatabányai Törvényszék

3.P.20.032/2019/21.

- az árfolyamváltozás lehetősége valós, az bekövetkezhet a *hitel futamideje alatt is*;

-s ezért a *kockázatvállalás valós és nem elhanyagolható mértékű.*

- [48] A bíróság nem osztotta az I. r. alperes perbeli érvelését, mely szerint az ÁSZF rendelkezéseiből a kockázat és annak telepítése megérthető volt, s ez a szerződés egyéb – árfolyamváltozással kapcsolatos rendelkezéseivel együtt – alkalmas volt a tájékoztatásra. Tényszerűen megállapítható, hogy az ÁSZF 7. pontja, az egyedi szerződés első oldal utolsó bekezdése egészében alkalmatlan arra, hogy az egyébként tárgyszerűen, világosan és logikusan is megfogalmazható kockázattelepítésről a valódi, érthető, informatív tájékoztatás nyújtsa, melyből arra lenne következtetés levonható, hogy felperes ténylegesen, a kockázat ismeretében is vállalta a szerződéses feltételeket, s kívánt ilyen tartalommal szerződést kötni. A jogszabályi rendelkezés, s az ÁSZF kapcsán a főszolgáltatás körében megkívánt világosság és érthetőség azt követeli meg, hogy az I. r. alperes *járjon elől a tájékoztatással, kifejezetten mutasson rá a kockázatra, nyelvtanilag, alakilag érthető módon, a szerződésben, annak feltételeiben egyértelműen kifejezve, hogy mit jelent az adott kölcsönszerződés egyes feltételeire nézve az, ha a forint árfolyama a svájci frankéhoz képest a folyósításkori árfolyamtól eltér, gyengül.*
- [49] Nem fogadta el a bíróság az I. r. alperes azon érvelését sem, mely szerint a tájékoztatás megtörtént az I. r. alperes „Indítson velünk” elnevezésű prospektusa bizonyítja. Az okirat pontos keletkezésének ideje a perben kétséget kizáró módon nem igazolódott, az tehát, hogy az már létezett a felperessel való szerződéskötés idején. A bíróság 3.P.20.032/2019/19-I. sz. végzésében foglaltak ellenére az I. r. alperes nem bizonyította, hogy az okiratot a felperesnek ténylegesen átadta, s ha igen, azt mikor tette. A 3/A/13. sz. alatt csatolt, „megállapodás” elnevezésű okirat azon fordulata, mely szerint a felperes megismerte az I. r. alperes valamennyi feltételét, a feltételek kitétel alatti mögöttes tartalom igazolása nélkül elégtelen.
- [50] Azt az I. r. alperes nem is állította, hogy a 2019. május 28. napján érkezett, 3. sz. alatt iktatott beadványa mellékleteként A/14. sz. alatt és A/15. sz. alatt csatolt okiratokat a felperesnek ténylegesen átadta. Anélkül, hogy a tényleges, konkrét szóbeli tájékoztatás tartalma bizonyított lenne a perben, közömbös, hogy az I. r. alperes általában milyen tartalmú oktatási anyagokat bocsájtott az alkalmazott vagy megbízott ügynökei részére.
- [51] Az I. r. alperes számos eseti döntést csatolt a per során annak alátámasztása céljából, hogy a perbelihez hasonló szerződéseket a bíróság vizsgálta, s azt a felperes által hivatkozott okból más ügyekben érvénytelennek nem ítélte. Az eseti döntésekből kirajzolódó álláspont szerint az ÁSZF-ben megjelölt képletek, a szerződés azon szövegrészei, ahol az eltérő devizanemre vagy az árfolyam-különbözetre nézve van rendelkezés, az olyan tájékoztatás hiánya, mely szerint a kockázatnak van felső határa, együttesen, egymással összevetve vagy akár külön-külön is eredményezik azt, hogy a fogyasztót a kölcsönadó megfelelő tájékoztatással látta el. A jelen ügyben a bíróság ezt nem osztotta.
- [52] Azon szerződési feltételeket, melyek eredményezik a kockázatot, azonosítani azzal, hogy e szerződési feltételek – megfogalmazástól függetlenül – a fogyasztó számára egyúttal a kockázatot is feltárják, önmagától működően a bíróság megítélése szerint nem lehet.
- [53] Csupán a teljesség jegyében jegyzi meg a bíróság, hogy a Kúria devizahiteles érvénytelenségi perek jogalkalmazási kérdéseinek vizsgálatára felállított Konzultációs Testület 2019. április 10. napján tartott ülésének emlékeztetője

Tatabányai Törvényszék
3.P.20.032/2019/21.

(https://www.kuria-birosag.hu/sites/default/files/konz_testulet/emlekezteto_deviza_20190410.pdf) szerint *nem minősül megfelelő tájékoztatásnak*, ha az árfolyamkockázat viselése *csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján*.

A bíróság megítélése szerint ez nem csak egyértelmű tájékoztatásnak, hanem egyértelmű és világos szerződési feltételnek sem minősül.

- [54] A hivatkozott emlékeztetőről a Kúria honlapján megjelent (<https://kuria-birosag.hu/hu/sajto/kuria-devizahiteles-pereket-vizsgalo-konzultacios-testulete-allast-foglalt-az>) sajtóközleményben is feltüntetett „túlzottan magas elvárhatósági mércét” alkalmazná a bíróság akkor, ha az I. r. alperes perbeli érvelését elfogadná, és az adott, vizsgált konkrét esetben a szóbeli tájékoztatás hiánya mellett a matematikai képletek és megfogalmazások útján alkotott, adósi főszolgáltatás körébe tartozó szerződésbeli rendelkezéseket világos és egyértelmű szerződéses feltételnek minősítené. Ezzel szemben a fogyasztó-bank közötti egyensúlytalan helyzetet a kölcsönadónak kockázatfeltáró tájékoztatás – szerződésbeli vagy külön okiratban való – használatával, világos, egyértelmű szerződési feltétek megfogalmazásával kellett volna egyensúlyba hoznia.
- [55] Az adósi főszolgáltatás részeként a szerződésben megjelenő kockázat-vállalás nem volt felmérhető, átlátható és világos. Ismét rámutat e körben a bíróság arra, hogy azon szerződéses főkötelezettség egyértelmű, írásbeli megfogalmazása is hiányzik a szerződésből, hogy ténylegesen milyen szerződéses kötelezettséget és jogosultságot takar a „deviza alapú” megnevezés.

A feltétel tisztességtelensége

- [56] A bíróság annak megállapítását követően, hogy az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló feltételek – a kockázat feltárása hiányában – nem voltak világosak és érthetőek, vizsgálta, hogy a tisztességtelenség, mint semmisségi ok (Ptk. 209/A. § (2) bekezdése) fennáll-e.
- [57] Megállapította, hogy a felek szerződéséből egészében hiányoznak azok a korrekciós lehetőségek, melyek – meghatározott feltételek bekövetkezése esetén – az árfolyamváltozás kizárólag adós általi viselésének kötelezettségét arányosabbá tennék, a vállalt kötelezettség tekintetében a szerződés módosítására vagy megszüntetésére lehetőséget adnának. A szerződés egyoldalú és szerződés-módosítással vagy megszüntetéssel nem változtatható kötelezettséget telepít. A hitel futamideje alatt reálisan bekövetkező kockázat, melyet e szerződési feltételek indukálnak, a szerződéskötés – I. r. alperes előtt is ismert – motivációjára, a használt gépjármű megvásárlására tekintve is aránytalan.
- [58] Alap nélkülinek ítélte az I. r. alperes érvelését arról, hogy neki devizaforrást kellett piaci alapon beszereznie ahhoz, hogy a felperes kölcsönigénylését kielégíthesse (3.P.20.032/2019/3. sz. beadvány, 11. oldal), emiatt az árfolyamváltozás hatása őt ugyancsak terhelt. Az adott szerződéses konstrukció ezt a hivatkozást önmagában cáfolja.
- [59] Mindezek alapján a bíróság azon szerződési feltételeket, melyek szerint a futamidő alatt a kikötött devizanem forinthez viszonyított mindenkori árfolyamának figyelembevételével számított törlesztőrészletet kell az adósnak az árfolyamváltozás kockázatának terhét

Tatabányai Törvényszék**3.P.20.032/2019/21.**

mindenkor viselve megfizetnie, s ekként kell a kölcsön visszafizetésére vonatkozó kötelezettségét teljesítenie, tisztességtelennek (Ptk. 209. § (1) bekezdés) minősítette.

- [60] A kölcsönszerződés érvénytelenségéből következik a szerződést biztosító mellékkötelezettség és a szerződésmódosítás érvénytelensége is.

Közbenső ítélet

- [61] A felperes kereseti kérelmeiben több semmisségi okot is megjelölt (az eltérő semmisségi okokra alapított kereseti kérelmek egymással látszólagos tárgyi keresethalmazatban állnak), s azok elbírálásának sorrendiségét nem szabta meg. A bíróság az árfolyamkockázatot felperesre telepítő szerződéses rendelkezések tisztességtelenségét, s ekként a szerződés érvénytelenségét ez okból megállapította.
- [62] A bíróság jelen közbenső ítéltével a felperesi kereset jogalapjának fennállásáról határozott, figyelemmel arra, hogy a felek között az összepszerűség kérdésében vita bontakozott ki, s az érvénytelenség jogkövetkezményeinek orvoslása körében további kérdések tisztázása, adott esetben bizonyítási eljárás lefolytatása szükséges.
- [63] A közbenső ítélet meghozatala során a bíróság tekintettel volt arra is, hogy az egyéb – felperes által hivatkozott – semmisségi okok a jelen érvénytelenség nyomán alkalmazható jogkövetkezmények egyikét sem érinthetik.
- [64] A közbenső ítélettel szembeni fellebbezési jogot a Pp. 233. § (1) bekezdése biztosítja. A jogorvoslati eljárásban kötelező jogi képviselőről a Pp. 73/A. § (1) bekezdés a.) pontja rendelkezik.

Tatabánya, 2020. január 9.

dr. Varga Vivien Éda s. k.
bíró

Kiadmány hitelül: kiadó